

Undervisningsplan for 1. – 3. klasse

I løbet af 1. – 3. kl. oparbejder børnene grundlæggende færdigheder i læsning og skrivning. Undervisningen veksler mellem læsning, skrivning, samtaler og emneorienteret undervisning, såsom ”Mantle of the Experts” og teater. Der arbejdes både individuelt, med en makker, i grupper og på tværs af klassetrin.

Læsning

I 1. kl. er der fokus på selve *læseteknikken*. Vi bygger videre på det arbejde, der er sket i børnehaveklassen omkring sproglig opmærksomhed med henblik på at gøre børnene læseparate, f.eks. arbejdes der videre med rim og remser. 1.kl indledes med en fase, hvor børnenes *læseforudsætninger afklares*. Herefter begynder den egentlige læseundervisning. 4 dage om ugen har alle klassetrin læsebånd i 15 minutter. Lærerens højtlesning er i høj grad med til at motivere børnenes læselyst. Efterhånden som børnene bliver dygtigere til at læse selv, kan det daglige læsebånd og bestå af selvstændig læsning eller makkerlæsning.

Den første læsebog introduceres samtidig med en grundig gennemgang af de små trykbogstaver: udseende, lyd og skrivevej. Læseprocessen bygger videre på barnets sproglige og begrebsmæssige viden samt barnets viden om verden.

I den første læsefase arbejdes dels med barnets forforståelse for en tekst. Dette sker bl.a. ved, at man i klassen samtaler om teksters indhold ved at relatere den til barnets egen erfaringsverden, og på den måde medvirker til at udvikle og nuancere barnets begrebsverden. Desuden arbejdes der med at udvikle barnets læsestrategier.

Jo bedre børnene læser teknisk, jo mere de læser kvantitativt, des større ordforråd vil de udvikle. Ligeledes vil deres billedlige forestilling om hvordan ord skrives, blive bedre ikke mindst i forhold til ”ikke-lydrette-ord”.

Start 2. kl. skal børnene have rimeligt styr på selve læseteknikken. Rutine opnås ved at børnene præsenteres for udvalgte bøger til selvstændig læsning, der er tilpasset det enkelte barns niveau og interesser. Børnene skal også lære selv at udvælge bøger tilpasset deres niveau.

I 2. og 3. kl. ændres fokus fra læseteknik til læsning med vægt på forståelse og samtale om indholdet. Teksterne bliver sværere, mere indholdsrige og nuancerede. Typiske temaer er: venskab, fakta viden om naturen, omskrevne eventyr. Dvs. børnene begynder så småt at sættes over for forskellige genrer: digte – eventyr – noveller – gys – anekdoter – gåder – humoristiske fortællinger – faglitterære tekster.

Fremstilling

Børnene skal lære den rigtige skrivevej for alle store og små trykbogstaver. Kende bogstavernes placering i ”bogstav-huset” og dermed bogstavernes indbyrdes højdeforskel. Børnene skal i løbet af 1. kl. blive sikre i bogstavernes skrive-vej.

I forbindelse med håndskrivningen skal børnene udvikle gode skrivevaner. Dette omfatter tilegnelse af hensigtsmæssigt skrivegreb. En anden dimension af gode skrivevaner omhandler æstetiske kvaliteter i forbindelse med udviklingen af en personlig skrift. Der stilles krav om at ”holde orden”, bruge viskelæder og der lægges vægt på, at børnene gør sig umage med at forme bogstaverne. I løbet af 3. kl. bestræbes på at opnå forudsætninger for at skrive en letlæselig sammenbunden skrift.

Gennem arbejde med computer/chromebook/ipad lærer børnene at skrive bogstaverne på tastatur. I løbet af 2. og 3. kl. introduceres børnene til brug af computer i forbindelse med skriftlige arbejder. Brugen af tekstbehandling giver mulighed for at arbejde procesorienteret med en tekst og dermed forbedre og videreudvikle det skriftlige udtryk.

Børn skal lære at kunne omsætte såvel det talte sprog som det ”indre sprog”, dvs. tanker og følelser, oplevelser og erindringer til et skriftligt udtryk. Fundamentet herfor udvikles i løbet af 1.-2. kl. Dette fundament består bl.a. i at børnene skal lære *at lydene i sproget repræsenteres af bogstaverne*.

I såvel 1. som 2. kl. er det vigtigt at udvikle børnenes *skrivelyst* igennem skriveopgaver, som interesserer børnene. Der er fokus på at tilpasse sin tekst efter bestemte genretræk samt lære opbygning med titel, start, midte og slutning. I løbet af 2. kl. stilles der krav om, at børnene skriver længere og mere struktureret i meningsfulde sætninger i forbindelse med besvarelser i arbejdsbøger og egenproducerede historier. Arbejdsformen veksler mellem individuelle besvarelser i arbejdsbøger og frie såvel som bundne skriveopgaver evt. løst i makkerpar.

Børnene må gradvist gå over til at skrive overvejende små bogstaver og lære, hvornår man sætter punktum og anvender stort begyndelsesbogstav. I løbet af 3. kl. begynder børnene at skrive længere tekster. Ud over eventyr og opdigtede historier, begynder de også at skrive tekster om selvvalgte emner, f.eks. fakta viden om et dyr, som interesserer dem.

For at lære børnene at stave må de lære stavelsesdelings-teknikker (finde vokaler, stavelser), at klappe stavelser og ”lydere” enkelte stavelser (dvs. kunne høre hvilke bogstavlyde, der indgår i den enkelte stavelse). Hvor vi i 1. – 2.klasse først og fremmest prioriterer at få børnene i gang med at udtrykke sig på skrift ved at appellere til deres skrivelyst, begynder vi i 3. kl. at fokusere mere på korrekt stavning, dette gør vi bl.a. ved at øve og skrive diktater.

I 2. kl. begynder børnene at lære hvad der kendetegner navneord og udsagnsord og hvordan de kender forskel på disse. Arbejdet med ordklasser intensiveres yderligere i 3. kl., hvor de nu også lærer tillægsord at kende.

I 1. og 2. kl. præsenteres egenproducerede skriftlige produkter for klassen eller en mindre gruppe. I løbet af 3. kl. vil eleverne arbejde med at planlægge, udarbejde og gennemføre et ugeoplæg ud fra et valgfrit emne. Resten af klassen skal være aktivt lyttende og give konstruktiv kritik.

Kommunikation

Gennem de mundtlige aktiviteter lærer børnene, at der i enhver kommunikation er afsender og modtager, og at kommunikation er en vekselvirkning mellem disse.

Det mundtlige udtryk udvikles ved at blive brugt i forskellige sammenhænge:

- Ved *fælles samtale* i klassen lærer børnene at vente på tur, lytte aktivt til andre og selv stille sig frem foran en gruppe samt deltage i en dialog og tage del i enkle samtaleformer.
- Gennem dramaøvelser opnås læring i rollelege, hvorved de tilegner sig viden om kropssprog og stemmeføring. Børnene improviserer og leger sig frem til en fælles fortælling.
- I forbindelse med klassemøder samt emnearbejde (herunder metoden Mantle of the Experts) mødes vi regelmæssigt og udveksler spørgsmål, undren, viden og erfaringer med hinanden.
- I den daglige danskundervisning, hvor børnene arbejder i mindre læsehold, med makker eller i små grupper samtales om børnenes egne oplevelser og erfaringer i relation til tekster i læsebogen.
- I forbindelse med teaterforløb lærer børnene at stå frem og med støtte i aftalte replikker, udtrykke sig såvel verbalt som kropsligt.
- I 2. og 3. kl. målrettes det mundtlige arbejde desuden i forbindelse med små opgaver i genfortælling af læste tekst.

Fortolkning

Der arbejdes med fortolkning på mange forskellige måder i 1.-3. kl.

Børnene har en grundbog, som indeholder forskellige historier, der ligger op til fortolkning og til, at børnene overvejer, hvordan fortællingen og billederne kan relateres til deres eget liv. Fortællingerne er ofte meget hverdagsnære, og børnene forventes at kunne perspektivere til lignende situationer i eget liv, samt kunne sammenligne deres liv med hovedpersonens.

Der bliver også læst højt for børnene af andre historier, som danner udgangspunkt for forskellige samtaler i klassen, bl.a. om historiens temaer, virkemidler, persongalleri og sprogbrug. Højt læsningen giver fælles oplevelser og skaber et hyggeligt rum, hvor børnene kan give udtryk for deres personlige fortolkning af historien og erfaringer fra deres eget liv.

I teaterperioden i 2.-3. kl. arbejder børnene med at omsætte et manuskript til en teaterforestilling. Dette indebærer, at børnene skal være med til at beskrive personerne, miljøet og temaerne i historien (f.eks. venskab, naturen, familie). De skal leve sig ind i deres

karacters følelser, tanker og livsvilkår. Med udgangspunkt i denne indlevelse, har de indflydelse på replikkerne og måden disse fremføres på. Det skal passe til fortællingen, hvis noget skal laves om, og børnene skal med udgangspunkt i genrekendskab og personkarakteristik kunne begrunde, hvorfor en given replik skal være på en bestemt måde. Enkelte dele af teaterstykkerne, kan også være mere frit skrevet, så børnene har mulighed for at improvisere sig til replikker og bevægelser på scenen.

Fra januar til påske arbejdes der efter metoden "Mantle of the Experts". (Indsæt link til læseplan for Mantle). Her er dramatiseringer/dramaøvelser en central undervisningsform, der giver børnene mulighed for at forestille sig, hvordan det er at være en anden. Metoden er desuden bygget op omkring "tensions", der er uforudsete hændelser, der tvinger børnene til at se situationen fra mange perspektiver på samme tid og i fællesskab træffe en beslutning om en handling. Børnene vil ofte efterfølgende skifte perspektiv og selv mærke konsekvenserne af deres handlinger, som nu måske er presset ned over dem, af den handlende part.

Kompetenceområde: Læsning

Emne/Indhold	Læringsmål
Rim og remser	Jeg lærer om bogstavtegn og bogstavlyd gennem rim og remser
Bogstavgennemgang (bogstavtegn/bogstavlyd)	Jeg lærer at adskille de enkelte lyde i et ord (analyse), og at sætte lyde sammen til et ord (syntese)
Læsebånd: 15 min, 4 dage (Individuel læsning)	
Højtlæsning	Jeg træner at læse ord i tekster tilpasset mit læseniveau
Læse letlæste tekster (Fælles læsning i klassen)	Jeg bliver fortrolig med at lytte til højtlæsning og forholde mig aktivt til teksten
Snakke om og anvende læseforståelsesstrategier	Jeg lærer at forhold mig til tekstens emne
	Jeg lærer, hvordan jeg kan forbedre min læsning ved at bruge strategier før, under og efter læsningen

Kompetenceområde: Fremstilling

Emne/Indhold	Læringsmål
Træning af håndskrift	Jeg træner min håndskrift og bogstavernes rigtige skrivevej
Træning af gode skrivevaner (skrivegreb m.m.)	Jeg lærer om gode skrivevaner og træner dem
Skrive bogstaver, små tekster, og senere enkelte tekster med en start, midte og slutning	Jeg lærer at skrive en tekst/historie med en titel, start, midte og slutning
Bruge tekstbehandling (chromebook/ipad)	Jeg bliver fortrolig med at skrive i et tekstbehandlingsprogram
Øve og skrive diktater	Jeg øver mig på stave lette og almindelige ord
Arbejde med ordklasser	Jeg lærer om ordklasser
Planlægge, udarbejde og gennemfører ugeoplæg (3.kl)	Jeg øver mig på at lave et ugeoplæg og bliver fortrolig med af fremføre det for klassen

Kompetenceområde: Fortolkning

Emne/Indhold	Læringsmål
Samtale ud fra tekster i klassens grundbog	Jeg øver mig på at sætte tekstens tema i relation til mit eget og andres liv
Højtlesning	Jeg lærer, hvordan replikker f.eks. et teaterstykke kan beskrive en person/karakter
Teater (2.-3.kl.:3 uger)	Jeg lærer, hvordan man kan udtrykke et tema og et miljø i teater
"Mantle of The Expert" (1.-3.kl: Jan-påske)	Jeg lærer at forstå og sætte mig i relation til andres liv og måder at handle på

Kompetenceområde: Kommunikation

Emne/Indhold	Læringsmål
Fælles samtale i klassen knyttet til et emne/tema	Jeg bliver fortrolig med at bruge talesproget i samtale og samarbejde
Klassemøder – fokus på meningsudveksle	Jeg øver mig på at veksle mellem at lytte og sige noget selv
Samtale ud fra læste tekster	
Genfortælling af tekst	Jeg bliver fortrolig med at improvisere med kropssprog og stemme
Dramaøvelser og improvisation	
Teaterforløb	Jeg øver mig på at stille mig frem for andre og kan deltage i rollespil og teater
	Jeg lærer at bruge sproget til at genfortælle en læst tekst